Skyfallstorget

I korsningen mellan Östermalmsgatan och Birger Jarlsgatan har Stockholm fått ett nytt slags stadsrum: ett skyfallstorg där både gestaltning och klimatteknik samverkar. Graniterna Tossene Grå Bohus och Broberg Röd Bohus återkommer i murar och knyter an till Stockholms klassiska gatumiljö.

TEXT & FOTO: **PETER WILLEBRAND**

UNDER DEN NYA platsen finns ett magasin som kan ta emot och fördröja omkring 150 000 liter regnvatten. På markytan syns inte den avancerade tekniken, i stället möter besökaren träd, planteringar, sten, sittplatser och en ny torgyta.

Projektet, som utformats i samarbete med Sweco och Karavan landskapsarkitekter, är en del av Stockholms stads pilotsatsning på mångfunktionella klimatanpassningsåtgärder.

Bakgrunden är Stockholms växande behov av att anpassa innerstaden till ett förändrat klimat. Vid extrema regn räcker inte ledningsnätets kapacitet alltid till. Östermalmsgatan är dessutom en del av ett större avrinningsområde där stora mängder vatten rör sig söderut mot Birger Jarlsgatan, Norrmalmstorg och Berzelii park. Om ledningar och brunnar redan är fulla kan vattenmassorna i stället söka sig över gator och ner mot fastigheter och känslig infrastruktur. Analyser har pekat ut platsen som ett av Stockholms mer betydande riskområden vid skyfall.

Lösningen är därför att fånga vattnet tidigare, innan det når de mest utsatta delarna. Det nya torget fungerar i praktiken som en buffert. Under marken finns seriekopplade magasin som tillfälligt kan lagra vattnet och sedan släppa tillbaka det till dagvattensystemet när belastningen har minskat. Samtidigt arbetar själva markmiljön med vattenhanteringen. De nya växtbäddarna är uppbyggda för att kunna ta emot och absorbera regnvatten och innehåller bland annat biokol. Planteringarna har också en ekologisk funktion: de bidrar till biologisk mångfald och tillsammans med träden ger de skugga och bättre mikroklimat under varma dagar.

DEN TIDIGARE MILJÖN, som bland annat bestod av en lutande vändplan och parkeringsyta, har omformats till en grönskande plats med tydligare rumslighet. Marknivåerna har höjts något för att skapa utrymme för magasinen under mark. Höjdskillnaderna tas upp med murar som både fungerar som avgränsning och fallskydd och samtidigt kan användas som informella sittplatser.

Stenmaterialet är en viktig del av uttrycket. Markbeläggningen består huvudsakligen av betongplattor, kompletterade med stråk av granit. Graniterna Tossene Grå Bohus och Broberg Röd Bohus återkommer i murarna, där både krysshamrade och råkilade ytor används. Graniten knyter an till den klassiska stockholmska gatumiljön, samtidigt som de bearbetade och råa ytorna ger en variation i skala och taktilitet. Specialutformade handledare och planteringsräcken förstärker dessutom platsens identitet.

Innovativ ränna: Ett specialdesignat ytinlopp leder vattnet från gatan direkt ner i regnbädden.

En platta i Kolmårdsmarmor med ingraverad text informerar passerande att projektet är det första av två pilotprojekt som Stockholm utvecklat för så kallade mångfunktionella klimatanpassningslösningar. Det andra finns vid Jarlaplan. Projektet är en av finalisterna i tävlingen Stenpriset 2026.■

Projekt: Skyfallstorget
Beställare: Stockholm stad
Arkitekt: Sweco och Karavan
Stenleverantör: Borghamns Stenförädling, Hallindens Granit, S:t Eriks m fl.

Biokol i växtbäddarna: Nya växtbäddar med struktursubstrat och biokol absorberar, fördröjer och renar dagvattnet effektivt.

Grönska och skugga: En stor silverlind har planterats i regnbädden för att bidra till lokal svalka, skugga och bättre luftkvalitet.

En platta i Kolmårdsmarmor med ingraverad text informerar förbipasserande om pilotprojektet.